

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Кафедра психології
Мукачівська міська рада
Волинський національний університет ім. Лесі Українки
Поморська академія у Слупську

Становлення особистості: персоногенетичний контекст

Збірник тез доповідей

Україна, Мукачево
18-19 травня 2023р.

УДК 159.923.2:159.922(043.2)

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(Протокол №4 від 16.05.2023р.)

C11

Становлення особистості: персоногенетичний контекст: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, 18-19 травня 2023р., Мукачево/ Ред. кол. Щербан Т.Д.(гол.ред.) та ін.–Мукачево: Вид-во МДУ, 2023.–121с.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д. психол. н, професор (голова); **Гоблик В.В.** – д. екон. н., професор; **Моргун А.В.** – к. філолог.н., доцент; **Корнієнко І.О.** – д. психол. н, професор; **Брецько І.І.** – к. психолог. н, доцент; **Воронова О.Ю.** – к. психолог. н, доцент.

Для вирішення таких проблем доречним буде проведення соціально - психологічного тренінгу, спрямованого на психопрофілактику конфліктності [1;2].

Умовами проведення соціально-психологічного тренінгу, спрямованого на психопрофілактику конфліктності підлітків, є:

- 1) проведення цілеспрямованої систематичної групової роботи щодо зниження конфліктності підлітків;
- 2) облік психологічних особливостей та актуального рівня конфліктності підлітків;
- 3) використання ігрових вправ, методів арт-терапії, рольових і психогімнастичних ігор.

Таким чином, перебудова сучасної системи педагогічної діяльності у плані забезпечення різнобічного і гармонійного розвитку особистості вимагає від фахівця особливої уваги до учня на переломних етапах його психічного та соціального розвитку, коли помітно загострюються суперечності цього процесу.

Список використаних джерел

1. Апішева А.Ш. Проблема конфліктних стосунків сучасних підлітків та юнаків з батьками. *Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка*. 2012. Вип. 2. С. 117–125.
2. Барабаш О. Стратегії поведінки в конфліктній ситуації. *Теорія держави і права*. 2017. №3. С. 208-212. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/3/47>
3. Ващенко І.В. Конфлікти: сучасний стан, проблеми та напрямки їх вирішення в органах внутрішніх справ. Х.: ОВС, 2002. 255 с.

УДК 159.942.2:159.923.2(043.2)

КОСТЮ С.Й., ЯМЧУК Т.Ю., ДОЛИНАЙ М.І.
Мукачівський державний університет

ЕМОЦІЙНА СТІЙКІСТЬ ОСОБИСТОСТІ ЯК ПРЕДМЕТ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВИВЧЕННЯ

У зв'язку зі стрімкими змінами та кризами у політичному, економічному й соціальному житті в Україні, а також пов'язаними з ними порушеннями життєдіяльності багатьох верств населення, актуальним є дослідження емоційної стійкості особистості. Адже, емоційна стійкість особистості відноситься до здатності людини ефективно керувати своїми емоціями та витримувати стресові ситуації. Ця інтегративна властивість особистості описує, наскільки людина може залишатися емоційно врівноваженою та регулювати поведінку навіть у важких ситуаціях війни. Війна створює унікальні умови, які викликають фізичні, емоційні та психологічні труднощі і можуть мати значний вплив на емоційну стійкість особистості. Особи, які пройшли через воєнний конфлікт зазнають різних емоційних труднощів.

Емоційна стійкість у психології розглядається не лише як факт внутрішнього досвіду особистості (С. Рубінштейн, О. Романець та ін.), а ще і як особлива діяльність, з допомогою якої людині вдається перенести складні життєві ситуації (Ф. Василюк). Дослідження емоційної стійкості пов'язане з виділенням загально-психологічного та прикладного рівня її вивчення (Ф. Василюк, Т. Кириленко, Л. Китаєв-Смик, О. Саннікова, Т. Титаренко, О. Чебикін і ін.). Значна частина досліджень присвячена розгляду ролі емоцій та емоційних переживань у різних видах діяльності, зокрема навчальній (Т. Кириленко, Л. В. Семіченко, О. Чебикін і ін.), ролі емоцій в психічній регуляції (Л. М. Аболін, К. Ізард та ін.).

Емоційну стійкість розглядають у психологічній літературі як прояв волі, підкреслюючи, що вона зумовлює здатність людини регулювати власні емоції і долати стан підвищеного емоційного збудження при виконанні складної діяльності. П.Б. Зільберман визначив емоційну стійкість як інтегральну особливість особистості, що характеризується такою взаємодією емоційних, вольових, інтелектуальних, мотиваційних компонентів психічної діяльності, яка забезпечує оптимальне успішне досягнення мети діяльності в складних емотивних ситуаціях [2].

Емоційна стійкість є одним із найважливіших чинників життєдіяльності людини, що дає змогу забезпечити її як навчальну, так і професійну діяльність. Основні риси емоційно стійкої особистості включають:

1. Самоусвідомленість. Люди з високою емоційною стійкістю мають глибоке розуміння своїх емоцій, знають, що викликає певні реакції і як вплинути на них. Вони можуть точно ідентифікувати свої почуття і ефективно комунікувати про них.

2. Контроль емоцій. Емоційно стійкі люди вміють контролювати свої емоції і реагувати на них адекватно. Вони можуть управляти своїми реакціями на стресові ситуації, знаходячи конструктивні способи заспокоїтися і зберегти свою емоційну рівновагу.

3. Адаптивність. Люди з високою емоційною стійкістю виявляють гнучкість і здатність пристосовуватися до нових ситуацій і змін у своєму оточенні. Вони не дозволяють негативним емоціям перешкоджати своєму функціонуванню, а замість цього шукають способи розв'язання проблем і досягнення мети.

4. Оптимізм. Емоційно стійкі люди мають позитивне ставлення до життя. Вони бачать виклики та стресові ситуації як можливості для розвитку і самореалізації.

Аналіз літератури, яка стосується емоційної стійкості особистості дав нам змогу визначити, що емоційна стійкість – це системна динамічна властивість особистості, яка визначає її здатність протистояти стресу та адекватно емоційно реагувати на більшість стресогенних подій, активно їх змінювати чи пристосовуватись до них без шкоди для свого ментального здоров'я та зберігати ефективність виконуваної діяльності. Зазначена особистісна

властивість визначається багатьма психологічними умовами, а також ступенем відповідності їх кількісним та якісним характеристикам виконуваної професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Львовичкіна А.М. Психологічні і методичні особливості формування стресостійкості майбутніх соціальних працівників. *Актуальні проблеми психології*. Т. 7. Вип. 44. С. 133-142.
2. Олійник О.О. Психологічний аналіз понять емоційної, психологічної та стресостійкості. *Вісник Харківського університету*. Харків, 2004. №617. С. 96–100.
3. Тептюк Ю.О. Динаміка стресостійкості соціальних працівників залежно від психологічних умов її розвитку. *Polish journal of science*. 2021, № 35. VOL. 2. С. 61-64.

УДК 316.6-049.2:159.923.2:364-787.522(043.2)

КОСТЮ С.Й., ЯМЧУК Т.Ю., ДОЛИНАЙ М.І.
Мукачівський державний університет

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МАНІПУЛЯЦІЇ ТА СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

Підставою дослідження онтологічних і соціально-філософських підходів до вивчення явища маніпуляції стали роботи Г. Гегеля, К. Маркса, Ф. Енгельса, Ф. Ніцше, А. Шопенгауера, С. Кьєркегора.

Серед наукових досліджень, в яких розкривалися психічні складові маніпуляцій, особливості свідомості та підсвідомості людини в умовах різних дій, розроблялися тією або іншою мірою в працях З. Фрейда, Г. Лебона, К.-Г. Юнга.

Засоби психологічного впливу, зокрема маніпулятивного, – це докладання зусиль з боку відправника впливу. З точки зору технології нічого більшого зробити не можна – далі енергія дії повинна працювати сама – від маніпулятора її проходження вже не залежить. Вплинути на характер проходження за допомогою інших засобів впливу можна, а провести енергію не можна [1;2].

Формування повноцінного наукового уявлення про сутність соціально-психологічної адаптації особистості можливе на основі ідеї онтогенетичної соціалізації. Вона представляє той складний процес, завдяки якому індивід перетворюється в особистість, що характеризується рисами соціально-психологічної зрілості [3].

Варто зазначити, що онтогенетичну соціалізацію можна визначити як такий процес взаємодії індивіда й соціального середовища, у ході якого в різних проблемних ситуаціях, що виникають у сфері міжособистісних відносин, індивід засвоює механізми й норми соціальної поведінки, настанови, риси характеру й інші особливості особистості [2].

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>